

Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med

Guatemala

2016–2020

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

103 39 Stockholm
Tel: 08-405 10 00
Webb: www.ud.se
Omslag: UD-KOM
Artikelnr: UD 16.052

REGERINGSKANSLIET

Regeringsbeslut för Guatemala togs 2016-10-06.

Utrikesdepartementet

Regeringsbeslut

II:1

2016-10-06

UD2016/17218/AME

Styrelsen för internationellt
utvecklingssamarbete (Sida)
105 25 STOCKHOLM

Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Guatemala 2016-2020

1 bilaga

Ärendet

Inom Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) har utarbetats ett förslag till strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Guatemala avseende perioden 2016–2020.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att fastställa en strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Guatemala i enlighet med *bilagan*.

Regeringen uppdrar åt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) att i enlighet med denna strategi ansvara för genomförandet av Sveriges utvecklingssamarbete med Guatemala t.o.m. den 31 december 2020.

På regeringens vägnar

Isabella Lövin

Tove Silveira Wennergren

Postadress 103 39 Stockholm
Besöksadress Fredsgatan 5
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 76
E-post: foreign.registrator@gov.se

Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Guatemala 2016–2020

1. Inriktning

Svenskt utvecklingssamarbete med Guatemala inom ramen för denna strategi ska stödja landet i genomförandet av fredsavtalen, och därmed bidra till stärkt demokrati, respekt för mänskliga rättigheter, konsolidering av freden, lägre våldsnivå och minskad fattigdom. Verksamheten ska också bidra till jämställdhet och förbättrade möjligheter för urfolk. Strategin ska gälla under perioden 2016–2020 och omfattar sammanlagt 1 125 miljoner svenska kronor.

Sidas insatser inom ramen för strategin förväntas bidra till:

Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld

- Ökad mänsklig säkerhet genom fokus på rättsstatens principer, bekämpande av korruption och straffrihet samt minskad tillgång till vapen.
- Ökad försoning efter den väpnade konflikten.
- Stärkt kapacitet att förebygga och hantera konsekvenserna av könsbaserat våld.

Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänsklig rättigheter

- Stärkta demokratiska institutioner och ökat deltagande i politiska processer.
- Stärkt respekt för mänskliga rättigheter, med fokus på urfolks samt kvinnors och barns situation.
- Ökad respekt för och tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)
- Stärkta mark- och nyttjanderättigheter för kvinnor och urfolk inom det småskaliga lantbruket.

Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor

- Hållbar och klimatanpassad livsmedelsförsörjning, inklusive hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystemtjänster.
- Förbättrade förutsättningar för produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för såväl kvinnor som män samt med särskilt beaktande av urfolkens situation.

2. Landkontext

I egenskap av postkonfliktland står Guatemala inför många stora utmaningar. Grundorsaken till konflikten finns kvar, de statliga institutionerna är mycket svaga och fredsvinsterna har endast i begränsad omfattning kommit befolkningen till del. Våld, bristande förtroende för staten och svagt socialt kapital kännetecknar Guatemala. Staten har svårt att garantera medborgarnas säkerhet, rättssystemet är svagt och straffriheten är fortsatt hög.

Osäkerheten förstärks av den socioekonomiska situationen, där mer än 50 procent av befolkningen lever i fattigdom och en femtedel i extrem fattigdom. Nivåerna för undernäring bland barn, samt mödra- respektive barnadödlighet är mycket höga. Bristen på produktivitet och sysselsättning med anständiga villkor för fattiga kvinnor, särskilt bland urfolken som utgör nära hälften av befolkningen, är en konsekvens av många utmaningar på det ekonomiska området. Arbetsmarknaden i Guatemala präglas av en hög grad av informalitet, låga inkomster och brist på värdiga arbetsvillkor. Migrationsproblemen är stora och många barn befinner sig på flykt utan familj eller släkt. Rasism och diskriminering är allvarliga strukturella problem som begränsar inte minst urfolkens politiska och ekonomiska inflytande. Kvinnor och flickor förtrycks av en ständigt närvarande machokultur, dvs. en kultur där män och pojkar odlar en stereotyp syn på kön, och våldsnivån mot kvinnor är mycket hög.

Guatemala har ett mycket lågt skatteuttag om ca 11 procent av BNP. Staten har således begränsade inkomster och därmed en låg förmåga och låga

möjligheter att finansiera utveckling. Informella maktgrupper – även illegala sådana – har ett stort inflytande inom statsapparaten, inklusive rättssektorn. Korruptionen är utbredd.

Guatemala är hårt drabbat av klimatförändringar som bland annat leder till översvämningar och torkkatastrofer i en större omfattning än tidigare. Landet har även andra utmaningar på miljöområdet så som t.ex. skydd av vatten och skogsområden med rik biologisk mångfald, hållbart nyttjande av jordbruksmark, ohållbar användning av kemikalier samt avfallshantering. Utveckling av hållbar och nödvändig infrastruktur för att gynna småskalig produktion är en viktig fråga, liksom energifrågan eftersom enbart en bråkdel av elen i Guatemala kommer från förnyelsebara energikällor.

Effekterna av klimatförändringarna slår hårdast mot fattiga människor som i hög grad lever av jordbruk och då särskilt kvinnor från urfolk, som är den grupp i samhället som har minst utkomstmöjligheter utanför jordbrukssektorn. Effekterna blir minskad ekonomisk självständighet, vilket gör det svårare att med kraft hävda sina rättigheter. För dem som bedriver jordbruk för självhushållning innebär det även en otrygg livsmedelsförsörjning.

Marken i Guatemala är ojämnt fördelad, vilket tillsammans med klimatförändringarna resulterar i ökade svårigheter för fattiga människor att trygga sin livsmedelsförsörjning och ekonomiska klyftor. Den ojämlika tillgången till mark är också ett uttryck för diskriminering av kvinnor och urfolk. Kvinnor ärver sällan mark på grund av kulturella sedvänjor, vilket minskar deras makt inom familjen och deras tillgång till en viktig produktiv resurs. Urfolk nekas ofta tillgång till viktiga naturresurser när utvinningsindustrier, som t.ex. gruvindustri, samt vattenkraft och storskalig odling - inte sällan under våld och hot - etablerar sig i områden där urfolk är beroende av dessa naturresurser för sitt uppehälle. Rätten till mark är därför en central del av rättighetsarbetet i Guatemala, men den offentliga politiken på området är mycket bristfällig.

3. Verksamhet

Sveriges utvecklingssamarbete med Guatemala ska ta sin utgångspunkt i och präglas av ett rättighetsperspektiv och fattiga människors perspektiv på utveckling. Rättighetsperspektivet innebär att de mänskliga rättigheterna och demokrati ska ses som grundläggande för utveckling. Ett sådant förhållningssätt innebär ett synliggörande av diskriminerade, exkluderade och marginaliserade individer och grupper före varje insats. Detta för att människor, oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion och andra trosuppfattningar, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck ska kunna åtnjuta sina rättigheter. Fattiga människors perspektiv på utveckling innebär att fattiga kvinnors, mäns och barns situation, behov, förutsättningar och prioriteringar ska vara utgångspunkten för fattigdomsbekämpningen och för främjandet av en rättvis och hållbar utveckling.

Det svenska utvecklingssamarbetet ska vara ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart liksom jämställt. Grundvalen för utvecklingssamarbetet är en helhetssyn på människors och samhällets utmaningar, behov och förutsättningar. Den bärande principen är att ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden och processer ska förstås och hanteras i ett integrerat sammanhang. Jämställdhet, kvinnors och flickors egenmakt och rättigheter är både mål i sig och en förutsättning och ett medel för en hållbar global utveckling. Våld och väpnad konflikt är ett av de största hindren för ekonomisk och social utveckling och utvecklingssamarbetet är ett viktigt led i det konfliktförebyggande arbetet. Ett miljö- och klimatperspektiv, ett jämställdhetsperspektiv liksom ett konfliktperspektiv ska därför systematiskt integreras i det svenska utvecklingssamarbetet med Guatemala.

De internationellt överenskomna biståndseffektivitetsprinciperna ska tillämpas i det svenska utvecklingssamarbetet med Guatemala och anpassas till den specifika kontexten. Huvudansvaret för ett lands utveckling ligger på samarbetsländernas regeringar och andra nationella aktörer. Ägarskap ska ses i ett brett, inkluderande perspektiv som förutom statliga aktörer omfattar bland annat berörda delar av det civila samhället. Utvecklingssamarbetet ska sätta ägarskapet för den egna utvecklingen i centrum genom att utgå från samarbetslandets

utvecklingsstrategi, och andra relevanta nationella dokument. Sverige ska verka för en sammanhållen och effektiv biståndssamordning i landet, framförallt genom ett aktivt deltagande i EU:s biståndssamordning och gemensamprogrammering.

Verksamhetens inriktning utgör utgångspunkten för valet av samarbetspartner och samarbetsformer. Sida ska använda sig av de samarbetspartner och samarbetsformer som mest effektivt bidrar till strategins genomförande och till långsiktigt hållbara resultat.

Synergier mellan strategins olika områden ska tillvaratas. Synergier ska också sökas med verksamhet inom ramen för andra strategier. Stöd via multilaterala organisationer, s.k. multi-bi, ska vara förenligt med svenska prioriteringar och förhållningssätt i samarbete med de multilaterala organisationerna. Sida ska säkerställa att det finns en helhetssyn på det samlade svenska stödet till ett land eller en region i genomförandet av en strategi. Sveriges omfattande engagemang inom utvecklingssamarbetet, inklusive genom multilaterala organisationer, kan också utgöra en grund för dialog och påverkan i landet.

Huvudsakliga målgrupper för utvecklingssamarbetet med Guatemala är urfolk, kvinnor, barn och ungdomar. Särskilt fokus ska läggas på fattiga kvinnor och flickor från urfolken. Dessa grupper är mest diskriminerade och har minst möjligheter att utöva sina rättigheter.

Sverige ska bidra till att stärka rättsstaten, den demokratiska utvecklingen och respekten för mänskliga rättigheter i Guatemala. Verksamheten ska bidra till minskad korruption och ökad öppenhet i den offentliga förvaltningen. Bland annat ska Sveriges stöd bidra till att stärka de offentliga institutionernas kapacitet att exempelvis tillhandahålla grundläggande samhällstjänster och förbättra möjligheterna för urfolk och kvinnor att delta i demokratiska processer. Det civila samhällets och förändringsaktörernas förmåga att bidra till arbetet för en stärkt rättsstat, demokrati och mänskliga rättigheter ska stödjas. Ökad respekt för mänskliga rättigheter och jämställdhet inom offentliga institutioner och dessas förmåga att värna och förbättra tillgången till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är central.

Verksamheten ska bidra till hållbar klimatanpassad livsmedelsförsörjning, inklusive hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystemtjänster. Stöd till småskaligt lantbruk som nyttjar naturresurser på ett hållbart sätt ska inbegripas och landets miljö- och klimatutmaningar beaktas. Det småskaliga lantbruket är ett område där sysselsättningsmöjligheterna kan öka. Sverige ska bidra till produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för utsatta grupper, däribland fattiga kvinnor från urfolken.

Verksamheten bör bidra till att stärka fattiga människors möjligheter att både verka på den lokala marknaden och dra nytta av internationell och regional handel. Mot bakgrund av de betydande skillnaderna inom landet ska verksamheten genomföras där den gör störst nytta och där den kan bidra till långsiktiga resultat.

Sverige ska bidra till ökad mänsklig säkerhet och frihet från våld. Fokus bör ligga på att motverka straffrihet, bidra till försoning genom övergångsrättvisa och förebyggande av våld. Arbetet för försoning och övergångsrättvisa inkluderar att stärka kvinnors inflytande och meningsfulla deltagande.

Ett särskilt fokus bör läggas på att förebygga våld innan det sker och hantera förekomst av våld i syfte att minska återfall och konsekvenser av könsrelaterat våld. Det är av vikt att bidra till en begränsning av tillgången till vapen. Kampen mot straffrihet är en av de viktigaste komponenterna i uppbyggnaden av en rättsstat i Guatemala. Arbetet för att främja jämställdhet och förhindra könsrelaterat våld bör omfatta universellt förebyggande arbete som även innefattar män och pojkar.

Uppföljningsformerna framgår av regeringens riktlinjer för strategier. Utvärderingar ska ses som en integrerad del i den löpande uppföljningen och genomföras vid behov. Olika metoder för resultatuppföljning ska användas, med såväl kvalitativ som kvantitativ resultatinformation. En balans mellan kortsiktiga och långsiktiga resultat i insatsportföljen bör eftersträvas i syfte att säkerställa att biståndet bidrar till en rättvis och hållbar utveckling.